

## SÍDLIŠTNÍ JÁMA MOHYLOVÉ KULTURY STŘEDNÍ DOBY BRONZOVÉ Z KVĚTNICE, OKR. PRAHA-VÝCHOD

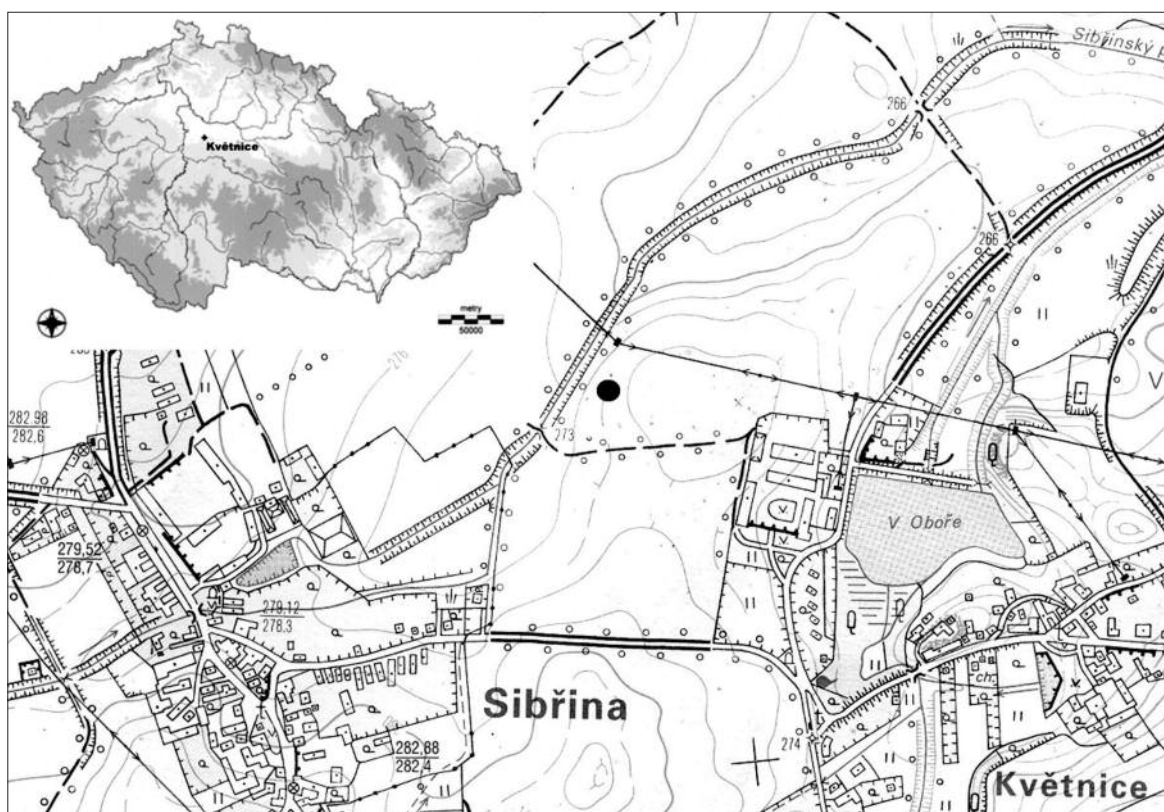
Pavel Snítily

### 1. ÚVOD

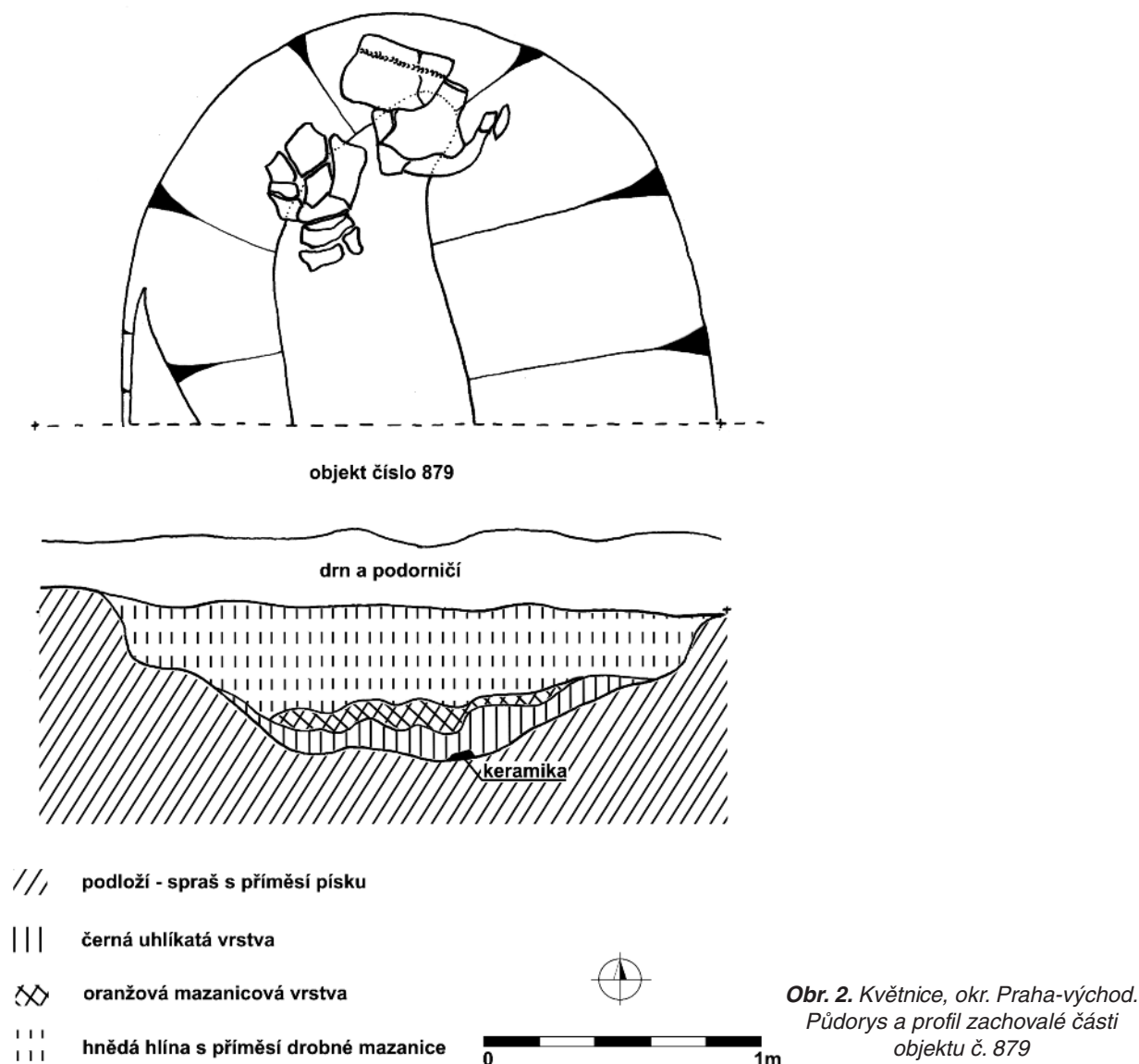
Na katastrálním území obce Květnice v poloze „Za Mlýnem“ (ppč. 695) provádí Městské muzeum v Čelákovcích od roku 2002 záchranné archeologické výzkumy vyvolané výstavbou nové obytné zóny. Na základě předběžných výsledků realizovaných akcí bylo také v roce 2005 předpokládáno možné narušení archeologických památek při výstavbě dalších rodinných domů. Na jednotlivých stavebních parcelách byl proveden archeologický dohled a v případě pozitivního zjištění záchranný archeologický výzkum.

### 2. ARCHEOLOGICKÉ AKTIVITY NA LOKALITĚ

Do konce roku 2006 bylo v poloze „Za Mlýnem“ při budování komunikací a inženýrských sítí, řadových domů a jednotlivých rodinných domů kompletně nebo částečně prozkoumáno na 1500 objektů. Charakter archeologických situací, nalezených artefaktů a ekofaktů dokládá intenzivní osídlení sledovaného prostoru, zejména v neolitu (období kultury s lineární a vypíchanou keramikou), v mladší době bronzové



Obr. 1. Květnice, okr. Praha-východ. Výřez z mapy s vyznačením místa archeologického výzkumu

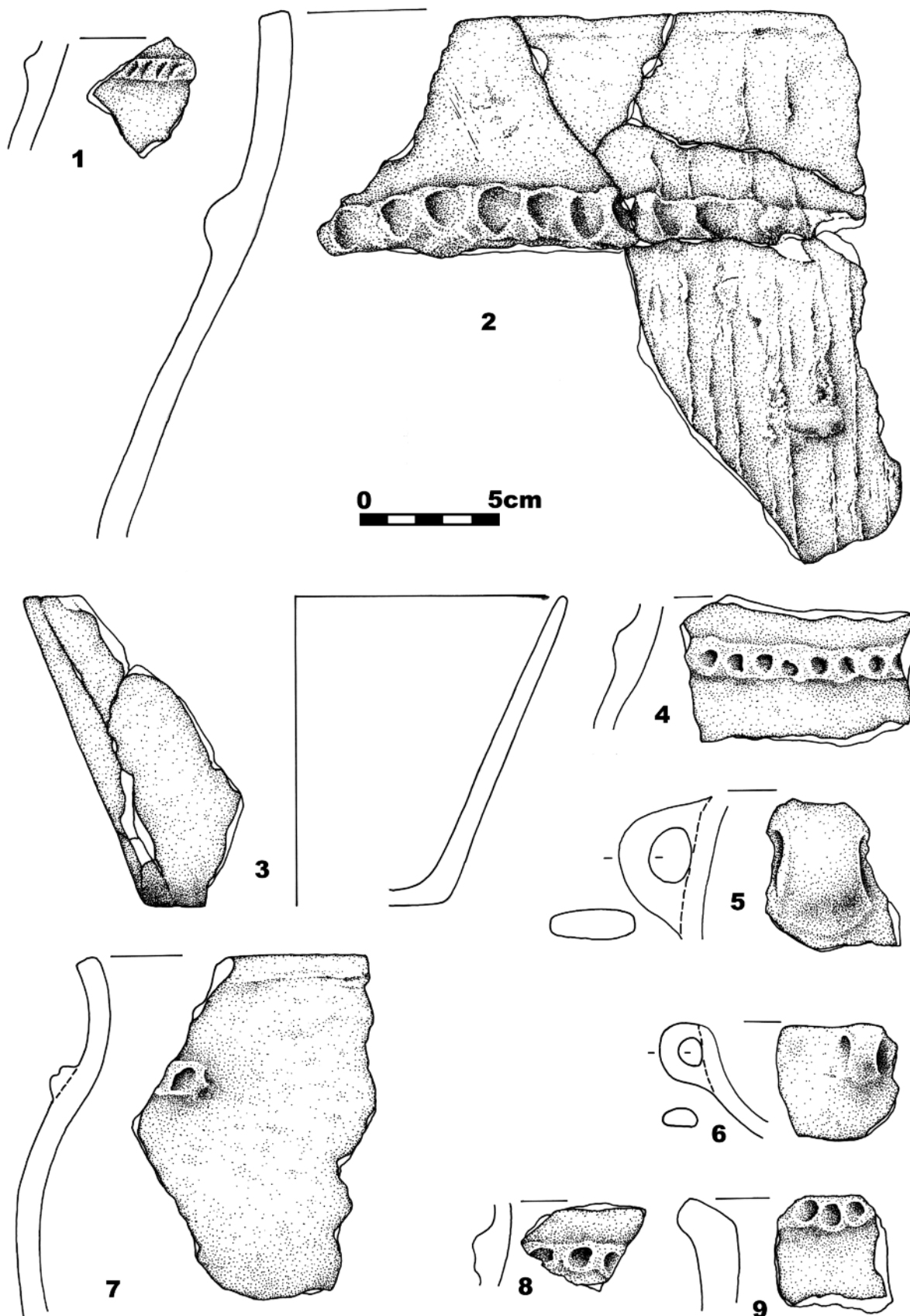


(knovízská kultura, štítarská kultura), v době laténské a římské. Podařilo se také zdokumentovat reliktu eneolitického osídlení a několik objektů ze střední doby bronzové. Část archeologických situací nelze vzhledem k absenci chronologicky výrazného materiálu datovat. Na odkryté ploše byly zdokumentovány kůlové stavby, zahloubená obydlí, zásobní jámy, výrobní objekty, žárové hroby, kostrové hroby, hliníky, žlaby a nepravidelné sídlištní jámy (Špaček – Snítily 2004, 166–167; Špaček – Snítily 2005, 151; Špaček – Snítily 2006, 154–155; Snítily 2007, 16–17).

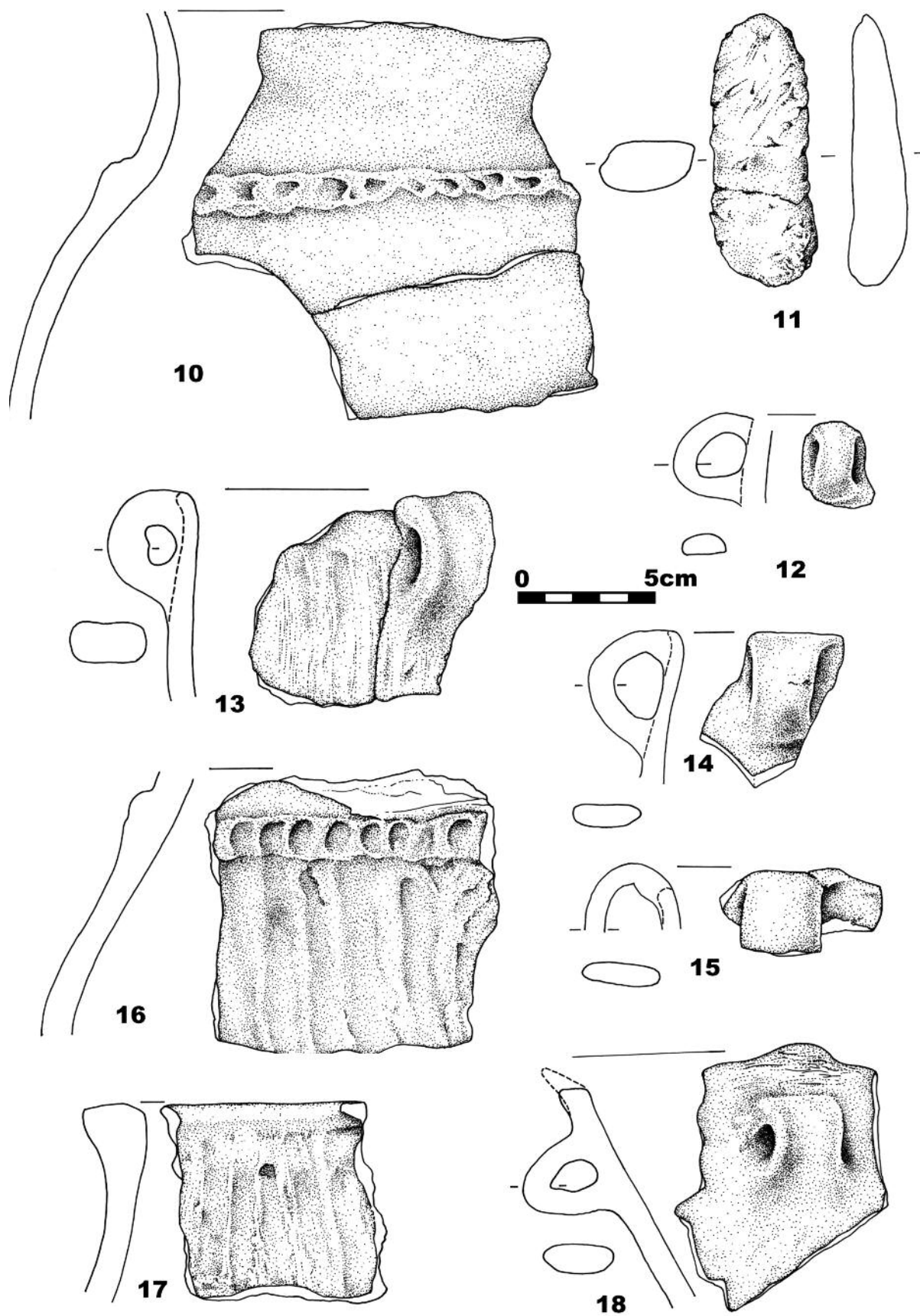
### 3. POLOHA A GEOLOGICKÁ STAVBA

Lokalita s pomístním názvem „Za Mlýnem“ leží cca 15 km východně od Prahy. Objekt byl narušen na hranici stavebních parcel číslo 695/209 a 695/222 na mírném západním svahu mezi obcemi Květnice a Sibřina (souřadnice ZM10 13-13-21 138:161) v nadmořské výšce kolem 274 m. Přibližně 50 m západně od místa nálezu protéká Sibřinský potok (obr. 1).

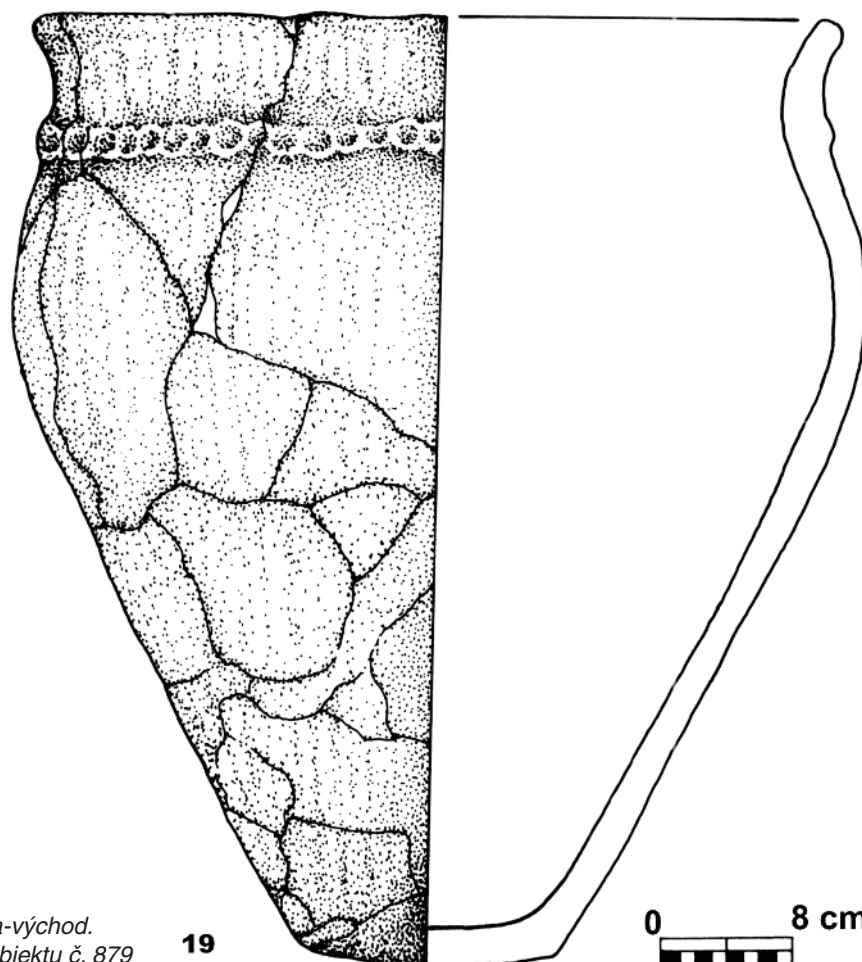
Povrch sledovaného prostoru je krytý drnem, pod nímž následuje světle nebo tmavě hnědá vrstva hlíny různé mocnosti. Podloží tvoří žlutá spraš s příměsí písku. Místy vystupuje pískovcová a břidlicová skála.



Obr. 3. Květnice, okr. Praha-východ. Výběr keramiky z objektu č. 879



Obr. 4. Květnice, okr. Praha-východ. Výběr keramiky z objektu č. 879



**Obr. 5.** Květnice, okr. Praha-východ.  
Rekonstruovaná zásobnice z objektu č. 879

19

0 8 cm

#### 4. METODA VÝZKUMU

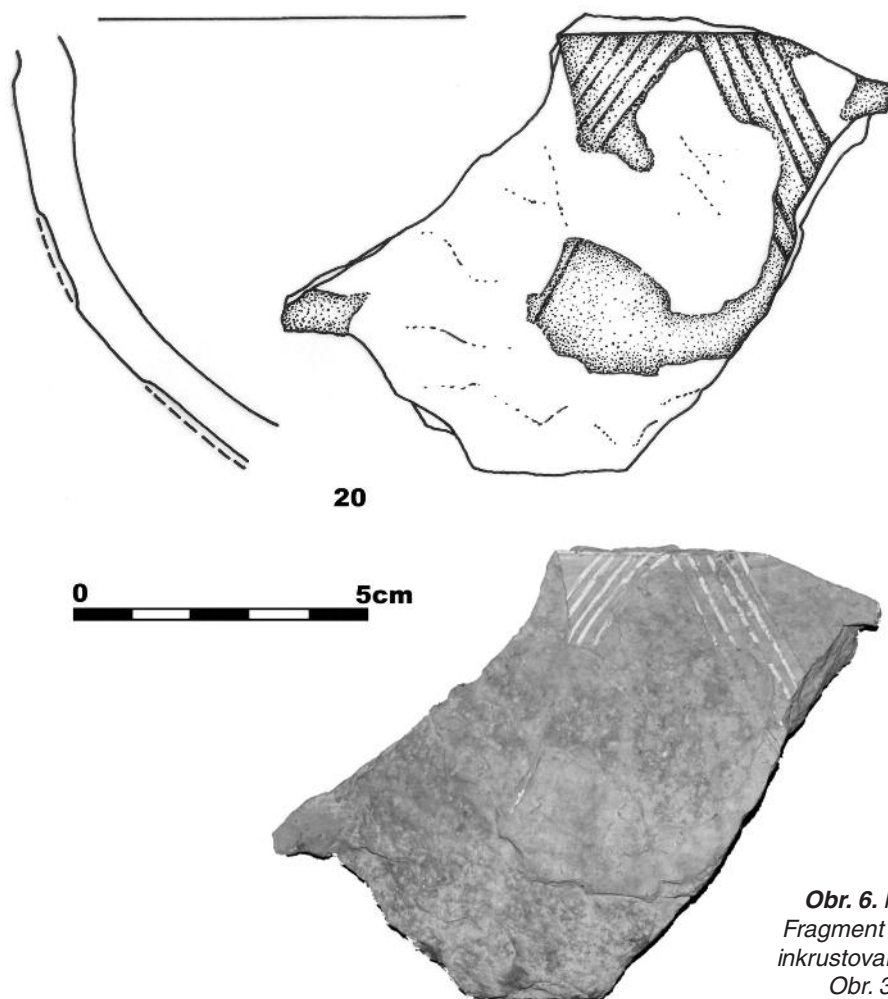
Narušení archeologické památky bylo zjištěno při sledování zemních prací pro stavbu rodinného domu. Po provedení dokumentace profilu výkopu byla zachovalá část objektu kompletně odkryta a půdorysně zdokumentována.

Artefakty a ekofakty z výplně objektu jsou uloženy ve sbírkách Městského muzea v Čelákovících pod inventárními čísly A 234296–234506 a P 95976–95984.

#### 5. ARCHEOLOGICKÁ SITUACE A NÁLEZY

Při záchranném archeologickém výzkumu byla odkryta část pravděpodobně oválné sídlištní jámy (číslo objektu 879) o zjištěné šířce okolo 214 cm zahluobené 54 cm od úrovně podloží s nepravidelným dnem a nepravidelně se svažujícími stěnami. Část objektu odebral bagr při přípravě plochy pro stavbu. V jámě s hnědou hlinitou výplní s příměsí drobných kusů mazanice byla u dna zdokumentována propálená oranžová mazanice a černá uhlíkatá vrstva (*obr. 2*).

U stěny a částečně při dně objektu byla ve zlomcích nalezena větší zásobní nádoba kónického tvaru s důlkovanou plastickou páskou pod hrdlem a se svisle prstovaným tělem (*obr. 5:19*). Z objektu dále pocházejí fragmenty keramických zlomků z hrubších zásobnic, v některých případech s plastickou páskou zdobenou důlky nebo šikmým přesekáváním umístěnou na podhrdlí nádob (*obr. 3:1, 2, 4, 7, 8; 4:10, 16*), ojediněle na okraji nádob (*obr. 3:9*). Některé zlomky zásobnic nesou stopy prstování (*obr. 3:2; 4:16, 17*). U zlomků menších nádob, zejména koflíků, byla v některých případech zachována pásková ouška (*obr.*



**Obr. 6.** Květnice, okr. Praha-východ.  
Fragment keramické nádoby s rytou bíle  
inkrustovanou výzdobou z objektu č. 879.  
Obr. 3–6 kresba L. Formánková

3:5, 6; 4:12, 14, 15). U jednoho zlomku mísy je okraj nad ouškem mírně vytažen (*obr. 4:18*). Nalezen byl také fragment mísy nálevkovitého tvaru (*obr. 3:3*) a keramický artefakt oválného tvaru blíže neurčitelné funkce (*obr. 4:11*). Zlomek nádoby, pravděpodobně mísy, nesl stopy bíle inkrustované ryté výzdoby tvořené šikmými rýhami (*obr. 6:20*). Barevné odstíny keramického materiálu lze rozdělit přibližně do dvou skupin, a to v souvislosti s typem nádob. Zlomky ze zásobnic a hrubších nádob byly spíše červenohnědé, střepy pocházející z jemnějších nádob (především koflíků a mís) spíše šedohnědé. Část těchto zlomků nesla stopy leštění. Ze dna objektu pochází velmi drobný zlomek blíže neurčitelného bronzového artefaktu.

K ekofaktům vyzvednutým z výplně objektu patří především 26 kusů fragmentů zvířecích kostí. Tři kosti nesly stopy po ohni (2× mírně opálené, 1× silně přepálený drobný fragment), jeden úlomek nesl stopy po okousání zvířím. Celkově lze říci, že uvedené kosti patří domácím druhům, jako je prase, ovce či koza a kůň.

**Materiál:** zásobnice ve zlomcích (50 ks) – rekonstruováno, 249 ks keramiky, mazanice, malakofauna (ulity), zvířecí kosti, drobný úlomek bronzového artefaktu.

## 6. ZÁVĚR

Na základě vyhodnocení charakteru střepového materiálu je možné archeologickou situaci datovat do období mohylové kultury střední doby bronzové (srov. *Beneš 1959*). Za zmínku stojí fragment nádoby s částečně zachovalou bíle inkrustovanou rytou výzdobou. Celkový charakter objektu, artefaktů a ekofaktů nevybočuje z obvyklých vlastností sídlištních jam doby bronzové.

Ve vzdálenosti přibližně 20 m od prozkoumaného objektu byly v roce 2003 odkryty 2 sídlištní jámy a pravděpodobně zčásti zahloubené obydlí z období mohylové kultury. Ve sledovaném prostoru lze tedy předpokládat sídelní areál ze střední doby bronzové, se kterým by mohla sídlištní jáma odkrytá na ppč. 695/222 souviset.

Po zpracování dalšího materiálu získaného při archeologických výzkumech vyvolaných stavební činností na lokalitě „Květnice 1 a 2“ bude možné sledovat prostorové rozložení osídlení v několika obdobích pravěku.<sup>1</sup>

## LITERATURA

- Beneš, A. 1959:* K problémům mohylové kultury doby bronzové ve středních Čechách, Sborník Národního muzea v Praze, řada A-Historie 13, č. 1–2.
- Snítily, P. 2007:* Polykulturní lokalita Květnice 2, Zprávy České archeologické společnosti, Supplément 68, 16–17.
- Špaček, J. – Snítily, P. 2004:* Archeologické výzkumy Městského muzea v Čelákovících v roce 2003, Středočeský vlastivědný sborník 22, 165–172.
- Špaček, J. – Snítily, P. 2005:* Archeologické výzkumy Městského muzea v Čelákovících v roce 2004, Středočeský vlastivědný sborník 23, 150–157.
- Špaček, J. – Snítily, P. 2006:* Záchrané archeologické výzkumy Městského muzea v Čelákovících v roce 2005, Středočeský vlastivědný sborník 24, 152–157.

### A SETTLEMENT PIT OF THE TUMULUS CULTURE OF THE MIDDLE BRONZE AGE FROM KVĚTNICE, PRAHA-VÝCHOD DISTRICT

*During the rescue archaeological excavation caused by the construction of a family house in the village of Květnice in 2005, a part of a settlement pit of the Tumulus culture of the Middle Bronze Age was investigated. The general character of the feature, as well as of the artefacts and ecofacts does not differ from the usual attributes of Bronze Age settlement pits. Worth mentioning is the fragment of a vessel with partly preserved white incrustated and engraved decoration. In 2003 an investigation of a sunken hut and two settlement pits of the Tumulus culture of the Middle Bronze Age was carried out. All mentioned features may be regarded as elements of settlement area.*

PAVEL SNÍTILÝ  
MĚSTSKÉ MUZEUM V ČELÁKOVÍCÍCH, NA HRÁDKU 464, 250 88 ČELÁKOVICE

<sup>1</sup> Za cenné připomínky k textu a datování děkuji panu PhDr. Václavu Mouchovi, CSc.